

[Kirsten Jacobsen]

mia. kr. i Nykredit. Der er tale om direkte ulovligheder, og det er fastslået af både Justitsministeriet og alle tænkelige andre instanser. Men den offentlige repræsentant, som har sidet i disse bestyrelser på disse tidspunkter, har ikke taget forbehold nogen steder, og det forekommer meget betænkeligt. Hvis man samtidig siger – og det står der jo at man skal – at man skal tage samfundsmæssige hensyn, være den vagthund for forbrugerne, som fru Lone Dybkjær ofte har omtalt, forekommer det højst betænkeligt.

Det forekommer også højst betænkeligt, når man hører en udtalelse af en af de offentlige repræsentanter, som er trådt ud af mørket. Den offentlige repræsentant i Nykredits styrelsesråd udtaler, at det hjælper jo ikke noget med offentligt udpegede repræsentanter, for så laver man bare en fusion, ændrer concernkonstruktionen, således at alle beslutninger osv. træffes i holdingselskabet. Her har det offentlige ikke nogen repræsentation, og så har man alligevel ikke indsigt i noget som helst. Hvad er den offentlige repræsentant så værd, hvis man bare for skams skyld bibeholder realkreditinstituttet – her skal man ifølge lovgivningen have en offentlig repræsentant – hvis alle beslutninger og alle kapitalbevægelser vedtages på etagen ovenover i et holdingselskab?

Det er den måde, erhvervslivet har gebærdet sig på hidtil, og det er sket med dette Tings fulde velsignelse. Det kan man jo så synes om eller lade være med, men et politisk flertal har nu engang accepteret, at sådan er det. Men derfor synes jeg, at dette politiske flertal, som stadig fastholder de offentlige repræsentanter, må mande sig op til at sige: Hvis vi ønsker, at de skal være der, må vi komme med nogle konkrete ændringsforslag til lovgivningen – det kræves der nemlig – hvori vi beskriver, hvilken rolle de skal have, hvilke funktioner de skal have, for ellers opnår vi jo kun, at sangen får en lidt anden tonart fra den tidligere til den nuværende industriminister, men der sker ikke noget som helst andet.

Ligesom fru Lone Dybkjær forventer jeg faktisk heller ikke, at den nuværende industriminister på så kort tid skulle kunne komme med en fiks og færdig melding, men jeg var overrasket over, at de første ord var, at disse bestyrelsesmedlemmer havde nøjagtig samme rettigheder og forpligtelser som andre bestyrel-

sesmedlemmer. Man kunne have tonet den del ned, hvis man havde intentioner om at give dem en rolle at spille, men det tror jeg ikke man har. Og hvis det kun skal være en betaling til gamle partivenner, synes jeg ikke, at vi skal have dem, bl.a. af den vigtige grund, at ganske almindelige mennesker tror, at den offentlige repræsentant er sådan en slags forbrugervagthund, som råber op, hvis tingene ikke går rigtigt til. Hvis det ikke sker – og det gør det ikke – så er det simpelt hen bedre, at man ikke giver befolkningen den falske tryghed.

Jeg har jo ikke noget stort håb om, at vi kan få lovforslaget vedtaget – heller ikke denne gang – men jeg kan måske håbe på, at det politiske flertal, der stadig holder på, at disse offentlige repræsentanter skal være der, nu også vil mande sig op. Forhåbentlig skal vi ikke om et eller to år igen have en debat, fordi der intet er sket, bortset fra at man har holdt et eller andet snakkeseminar, mens lovgivningen, pligterne og rettighederne, hele situationen, er nøjagtig den samme, og at den eneste forskel blot er farven på den minister, der har udpeget repræsentanterne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 54 :

Forslag til folketingsbeslutning om skærpelse af visse bestyrelsesmedlemmers og direktørers ansvar.

Af Kirsten Jacobsen (FP) m.fl.
(Fremsat 12/1 93).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Industriministeren (Trøjborg):

Som det fremgår af bemærkningerne, er der tale om en genfremsættelse af et beslutningsforslag, som vi behandlede her i Tinget den 14. marts 1991. Forslaget vil skærpe ansvars- og straffebestemmelserne for bestyrelsesmedlemmer og direktører i aktie- og anpartsselskaber samt i de finansielle institutioner, som er underlagt Finanstilsynets tilsyn.

Jeg vil gerne fremhæve, at det nu som før er det enkelte selskabs ledelse, der er ansvarlig for, at selskabet drives forsvarligt og hæderligt i forhold til aktionærer og medarbejdere, investorer, samhandelspartnere og det omgivende samfund i øvrigt. Bestyrelsesmedlemmer og direktører kan pålægges erstatningsansvar efter aktieselskabsloven, hvis de forsætligt eller uagtsomt tilføjer selskabet skade. Erstatningsansvar kan ligeledes gøres gældende, når aktionærer, selskabets kreditorer eller tredjemand påføres skade på grund af, at bestyrelses- eller direktionsmedlemmer overtræder bestemmelserne i aktieselskabsloven eller selskabets vedtægter.

Endvidere kan der ifølge aktieselskabsloven blive tale om strafansvar for bestyrelsesmedlemmer og direktører for overtrædelse af bestemmelserne i loven. Hertil kommer straffebestemmelser i regnskabslovgivning og lovgivning inden for den finansielle sektor.

Siden beslutningsforslaget blev behandlet i 1991, har Folketinget i december 1992 vedtaget en række omfattende ændringer i selskabslovene. De nye bestemmelser præciserer for alle aktieselskaber, at bestyrelsen skal have løbende kendskab til og forholde sig til selskabets økonomiske – herunder likviditetsmæssige – situation, ligesom bestyrelsen skal tage stilling til, om situationen er økonomisk forsvarlig.

I de børsnoterede selskaber pålægger forretningsordenen endvidere bestyrelsen at opregne en række centrale forhold, som bestyrelsens medlemmer som minimum skal have indsigt i. Der er ligeledes for de børsnoterede selskaber indført forbud imod, at formanden for bestyrelsen udfører hverv i selskabet, der ikke er en naturlig del af hvervet som bestyrelsesformand. Undtaget herfra er kun enkeltstående opgaver, som formanden bliver anmodet om at udføre af og for bestyrelsen. Denne regel giver klarhed i opgave- og ansvarsfordelingen.

Endelig er der som følge af ændringerne i bl.a. bank- og sparekasseloven, som blev vedtaget i december 1992, sket en stramning af reglerne om bestyrelsens ansvar i pengeinstitutter. Et pengeinstituts bestyrelse eller direktion kan herefter straffes, hvis den ved passivitet påfører pengeinstituttet tab eller nærliggende fare for tab af væsentlig størrelse. Med disse nye regler er det blevet vanskeligere for bestyrelsen at smygge sig uden om ansvaret blot ved at udvise passivitet, og jeg anser dette som en betydelig og væsentlig stramning i forhold til tidligere lovgivning.

Ifølge beslutningsforslaget skal skærpelsen af straffebestemmelserne bl.a. ske ved en lettelse af beviskravet til anklagemyndigheden, så sager om grov økonomisk kriminalitet lettere kan gennemføres til domfældelse. Regeringen finder ikke, at det er den rette vej at gå, fordi forslaget rejser en række spørgsmål af principiel, retssikkerhedsmæssig, lovteknisk karakter. Således vil en lettelse af beviskravene kunne medføre risiko for, at også uskyldige vil kunne blive draget til ansvar.

En regulering af beviskravet i lovregler vil under alle omstændigheder være i strid med grundsætningen i retsplejeloven om bevisbedømmelsens frihed. Efter denne grundsætning er det overladt til domstolene at afgøre ved en konkret bedømmelse i hver enkelt sag, om der er tilstrækkeligt bevis til at domfælde en person. Denne grundsætning har været gældende i dansk ret, siden den første retsplejelov blev indført i 1916.

Sammenfattende kan jeg sige om ansvarsreglerne for bestyrelsen, at jeg forventer, at den lovgivning, vi har gennemført, bakkedes op af en meget stærk bevidsthed om, hvilke krav der stilles til og hvilket ansvar der påhviler bestyrelsen. Hele formålet med vores lovgivning er jo at få borgerne til at handle ansvarsbevidst, ikke at straffe dem.

Lad mig til slut knytte et par ord til strafniveauet, som kritiseres i bemærkningerne til beslutningsforslaget med udgangspunkt i en konkret sag. Overtrædelse af aktieselskabsloven kan alene straffes med bøde. Om straffens størrelse i de konkrete sager synes jeg ikke jeg bør udtale mig, men jeg vil dog gerne henlede opmærksomheden på, at overtrædelse af aktieselskabsloven ikke blot medfører strafansvar, men også kan medføre et meget føleligt erstat-

[Industriministeren]

ningsansvar, som jeg tidligere var inde på. Jeg kan love forslagsstillerne, at regeringen vil følge udviklingen nøje, så vi er sikre på, at vores sanktionssystem virker både effektivt og retfærdigt.

Af de opsummerede grunde kan regeringen ikke tilslutte sig beslutningsforslaget.

Sonja Mikkelsen (S):

Da Socialdemokratiets ordfører, hr. Erling Olsen, ikke kan være til stede, skal jeg på Socialdemokratiets vegne afvise dette beslutningsforslag fra Fremskridtspartiet, som jo er en uændret genfremsættelse fra januar 1991.

Socialdemokratiet går ganske vist ind for genbrug, men ikke når det drejer sig om beslutningsforslag fra Fremskridtspartiet, og slet ikke når den lovgivning, det drejer sig om, rent faktisk er ændret ganske væsentligt siden, som industriministeren netop har påpeget. Det gælder bl.a. vedrørende bestyrelsernes pligt til at følge selskabernes økonomiske udvikling og tage stilling til, om det er en forsvarlig udvikling. I børsnoterede selskaber må bestyrelsesformand og direktør ikke være den samme person, og i den finansielle sektor kan man pålægges strafansvar, hvis man udviser passivitet over for enten truende tab eller håndgribelige tab.

Socialdemokratiet vil ikke medvirke til at lempe kravet til bevisførelse. Det rokker ved retssikkerheden, og det ønsker vi ikke. Hvis der er problemer med bevisførelsen, er det vel nærmere reglerne, der må gøres mere klare.

I Socialdemokratiet er vi tilfredse med industriministerens tilkendegivelse om, at regeringen vil følge udviklingen. Jeg forstår det sådan, at man også er villig til at gribe ind, hvis det viser sig, at straffesystemet ikke virker effektivt eller retfærdigt efter de lovændringer, som vi har gennemført, senest i efteråret 1992.

Flemming Hansen (KF):

Indholdet af dette beslutningsforslag minder jo i princippet temmelig meget om indholdet af beslutningsforslag nr. B 23 fra SF; en meget væsentlig forskel er imidlertid, at man i bemærkningerne til det aktuelle forslag henviser til en konkret sag, nemlig Nordisk Fjer-sagen.

Jeg finder ærlig talt, at det er groft uanstændigt, når bagmandspolitiet er indblandet og sa-

gen på ingen måde er afgjort. Vi er i forvejen imod, at man laver for mange hovsalovgivninger på grund af konkrete sager. Vi synes ikke, at Folketinget skal være et sogneråd, og alene af den årsag kan vi ikke støtte beslutningsforslaget.

Jeg skal gentage, hvad både industriministeren og den socialdemokratiske ordfører har sagt, nemlig at vi har gennemført en række ganske markante ændringer i spørgsmålene om bestyrelses og direktions ansvar. Det er min opfattelse og min oprigtige mening og fornemmelse, at der enten allerede er sket eller er på vej til at ske ganske væsentlige holdningsændringer i de bestyrelser, hvis tidligere holdning har foranlediget fru Kirsten Jacobsen til at fremsætte dette forslag. Jeg har indtryk af, at bestyrelsesansvaret opfattes stadig mere alvorligt, og det er nu engang et ganske alvorligt ansvar, man påtager sig ved at gå ind i en bestyrelse.

Det er klart, at når vi senest har gennemført lovændringer på dette område i december 1992, altså for 2 måneder siden, er det for tidligt at sige, at der virkelig er sket konkrete ændringer; det ville være helt forkert. Men man kan sige, som jeg gør, at man har en fornemmelse af, at der er væsentlige og måske nødvendige adfærdsåndringer på vej, og det synes jeg er godt.

I Det Konservative Folkeparti er vi til stadihed opmærksomme på udviklingen. Vi vil følge den meget nøje, men vi vil af principielle grunde ikke lovgive på grund af enkeltsager. Det mener jeg ikke at Folketinget og folkestyret er tjent med.

Og dermed skal jeg endnu en gang gentage, at vi afviser dette beslutningsforslag.

Pia Larsen (V):

Fremskridtspartiet ønsker, at ansvars- og straffebestemmelserne for bestyrelsesmedlemmer og direktører i aktieselskaber og anpartselskaber samt finansielle institutioner skal skærpes; men det har Folketinget faktisk allerede gennemført ved en ændring i aktieselskabsloven, som blev vedtaget kort før jul.

Fremskridtspartiet henviser til Nordisk Fjer-sagen, hvor bestyrelsen er blevet præsenteret for nogle beskedne bødeforelæg. I Venstre mener vi ikke, det er rimeligt, at Folketinget skal henholde sig til enkeltsager som Nordisk Fjer-

[Pia Larsen]

sagen, men når Fremskridtspartiet nu alligevel nævner den, vil jeg gerne understrege, at de bødeforelæg, man henviser til, er baseret på bestemmelserne i den gamle lovgivning. Den nye lovgivning understreger bestyrelsesansvaret, så ingen kan være i tvivl, og jeg mener i øvrigt heller ikke, at ret mange bestyrelsesmedlemmer var i tvivl før i tiden. Men for en sikkerheds skyld har vi altså indskærpet bestyrelsesansvaret.

Venstre opfordrer kraftigt til, at den nye lovgivning får tid til at virke, før Folketinget igen overvejer, om der skal nye stramminger og/eller præciseringer til. Personlig kan jeg ikke forestille mig, at der er behov for det; jeg er overbevist om, at erhvervslivets ledere har forstået budskabet og er indstillet på at efterleve det.

Venstre må derfor afvise beslutningsforslag nr. B 54.

Rahbæk Møller (SF):

Det er jo et alvorligt emne, som Fremskridtspartiet tager op, men jeg er ikke sikker på, at det er et særlig godt forslag.

Jeg tror, at vi alle sammen blev stødt, da vi så bødeforelæggene i forbindelse med Nordisk Fjer-sagen. De var chokerende små, og derved er den præventive betydning jo fuldstændig væk. Enhver kan jo regne ud, at når man højst risikerer at miste et par måneders honorar, kan det give direkte overskud at vedtage bøden uden indvendinger, og det opfattede vi alle sammen som stødende for retsbevidstheden. Nu er det jo fru Kirsten Jacobsens problem og vores alle sammens problem, at hverken bødeforelæg eller for den sags skyld bødedomme er Folketingets bord, men fru Kirsten Jacobsen føler, at der skulle gøres et eller andet, og så kommer hun med dette forslag. Problemet ved det er jo, at når det drejer sig om præcisering af bestyrelsens ansvar, er det faktisk sket – det skete lige før jul. Om det er godt nok, er der jo ingen af os der ved endnu, men de fleste af os vil vel synes, at vi skal lade disse nye regler virke og se, om de virker godt nok.

Til gengæld tror jeg, der er grundlag for at tage fat et helt andet sted, nemlig se på bagmandspolitiet. Det er jo velkendt, at det aldrig har været populært i de borgerlige partier. Derfor har det i årevis været udsultet. Det har ikke været i stand til at ansætte eksperter på markedsvilkår, og derfor er det ganske enkelt

ikke professionelt nok. Dermed være ikke sagt noget som helst ondt om de mennesker, der er ansat der. Det er ikke vilkår, som de har bedt om, men deres vilkår har ikke været gode nok, og jeg tror, at bagmandspolitiet i dag er det svageste led i hele systemet. Det skal være en opfordring til industriministeren. Det er ikke hans ministerområde – det er justitsministerens – men derfor kan jeg godt opfordre ham til at tale med sin kollega om at se på bagmandspolitiet, for et velfungerende bagmandspoliti har faktisk stor betydning på det område, som industriministeren er sat til at administrere, og jeg er meget overbevist om, at det er det svage led i systemet.

Med disse bemærkninger skal jeg sige, at vi ikke kan gå ind for det foreliggende forslag. Vi vil da se på det i udvalget, men umiddelbart er vi altså ikke stemt for det.

Lone Dybkjær (RV):

Heller ikke Det Radikale Venstre kan gå ind for beslutningsforslaget i den fremsatte form, men når det er sagt, vil jeg gerne sige, at jeg synes, Fremskridtspartiet har fat i noget i denne sag, lige så vel som Fremskridtspartiet havde det i den anden sag, vi behandlede. Jeg var blot ikke enig i den måde, Fremskridtspartiet konkluderede på. Det er jeg heller ikke overbevist om at jeg er her.

Det, som jeg synes er kerneproblemet i Nordisk Fjer og andre tilsvarende store skandaler, er, at de bødeforelæg, der er kommet, virker åbenbart urimelige. Jeg synes også, at vi udmærket herfra kan tilkendegive, at de bødeforelæg er for små. Det har vi f.eks. i forskellige sammenhænge gjort inden for miljøområdet, og det har faktisk påvirket afgørelserne på miljøområdet i retning af større bøder. Derfor mener jeg også, at Folketinget godt kan udtrykke sin principielle holdning med hensyn til bødestørrelser uden dermed at gå ind i den konkrete sag. Man kan have en personlig vurdering af, om bøderne er for små i den konkrete sag, men man kan ikke gå direkte ind i det; det er en klar domstolsafgørelse.

Det er den ene spørgsmål, hvor jeg synes man er nødt til at overveje, om vi – et flertal i Folketinget – skulle komme med nogle principielle tilkendegivelser.

Det andet spørgsmål, fru Kirsten Jacobsen rejser, er en meget generel problemstilling,

[Lone Dybkjær]

nemlig at det er sværere at få undersøgt de komplicerede sager, end det er at få undersøgt de lette. Det betyder, at hver gang der er en lille fisk, kan vi være vi sikre på, at han eller hun bliver straffet og bliver straffet rimelig hårdt, relativt set, hvorimod de store fisk går fri, fordi ansvarsplaceringen er meget sværere i disse sager og de er langt mere komplicerede. Det er uacceptabelt, hvis det udvikler sig i den retning, at vi sagtens kan få fat i de små, men aldrig kan få fat i de store, og det er jo den retning, vores samfund er ved at udvikle sig i, og derfor synes jeg, vi bliver nødt til at tage en drøftelse i udvalget af, hvordan vi egentlig kan komme videre her.

Jeg tror på den ene side ikke, man kommer videre på fru Kirsten Jacobsens manér, men jeg synes på den anden side også, må jeg sige til industriministeren uden at lave det til en større konflikt mellem industriministeren og mig, at industriministeren var lidt hurtig til at sige, at man ville følge det nøje, og at der ikke var behov for ændringer. Jo, der er et principielt behov for nogle ændringer, men de er svære at gennemføre. Jeg er også godt klar over, at det er et system, Industriministeriet ikke uden videre vil kaste sig ud i, fordi det er utrolig vanskeligt, men der er noget principielt forkert i, at vi fanger de små sager, men ikke kan gøre noget ved de store, fordi de er komplicerede. Den går ikke, og vi risikerer at ødelægge vores opfattelse af, hvad der er ret og rimeligt i dette samfund, hvis det fortsætter.

Derfor vil jeg opfordre industriministeren til en lidt mere grundig diskussion med udgangspunkt i dette her eller i anledning af, at Fremskridtspartiet nu har rejst noget, der er principielt.

Som sagt støtter vi ikke forslaget, men vi mener, at der er behov for nogle drøftelser af nogle af de problemer, forslaget har rejst.

Merethe Due Jensen (KRF):

Som ordfører for Kristeligt Folkeparti skal jeg blot meddele, at vi ikke finder det nødvendigt at skærpe bestyrelsens og direktionens ansvar i aktie- og anpartsselskaber samt i de finansielle institutioner, som er underlagt Finansstilsynets ansvarsområde.

Jeg afviser hermed ikke, at debatten om bestyrelsesmedlemmernes og direktionens ansvar ikke er væsentlig, men for Kristeligt Fol-

keparti er det vigtigt, at der er en information om, hvori ansvaret for bestyrelsen består. Vores opfattelse er dog, at den allerede eksisterende lovgivning på området er tilstrækkelig, og at der ikke p.t. er behov for nogen skærpe. Vi kan derfor ikke tilslutte os forslaget.

Kirsten Jacobsen (FP):

Ligesom det var tilfældet med det foregående forslag, har fremsættelsen af dette forslag jo i hvert fald også medført, at debatten ikke dør. For det vil være helt forfærdeligt for retsbevidstheden hos den almindelige dansker, hvis vi kommer i den situation, som fru Lone Dybkjær så dygtigt beskrev, at vores lovgivning fanger alle de små fisk, men at de store, fordi de er så svære at få fat i, får lov til at svømme frit forbi.

Det er sagt så rammende og så rigtigt, og det er sådan, den almindelige dansker ser på det, der sker. Den almindelige dansker kan ikke forstå, hvad der sker med de kreditforeningsdirektører, som altså har anvendt milliarder og milliarder af kroner til byggeri, hvorom alle og enhver ved at meget af det er direkte ulovligt, og at det har medført, at boligejernes månedlige boligudgifter bare stiger og stiger. Forretningsmoralen er af en sådan karakter, at enten kan man ikke få lån, eller også er der noget andet i vejen.

Hvad sker der så med disse lovovertredere? Jo, man giver instituttet en bøde på én million kroner. Hvem er instituttet? Ja, det er jo lånerne, som i forvejen har betalt for alle de andre penge, de har mistet. De, der har siddet og jongleret med tallene og smidt om sig med milliarderne, har fået et gyldent håndtryk, og så vandrer de frejdigt af sted til den næste post. Det skaber lede hos den almindelige dansker, og det kan jeg altså godt forstå. Hvis Folketingets partier ikke kan forstå det, vil jeg tillade mig at sige, at der altså er noget galt herinde i dette hus.

Jeg tror, det var hr. Flemming Hansen, som følte sig stødt af, at man i bemærkningerne havde nævnt Nordisk Fjer. Hr. Flemming Hansen sagde samtidig, at der var jo gennemført mange ændringer. Jeg vil gerne sige til hr. Flemming Hansen, at alle de ændringer, som hr. Flemming Hansens partifælle, den tidligere industriminister, fremsatte, havde et anderledes indhold end de ændringer, som Frem-

[Kirsten Jacobsen]

skridtspartiet nu foreslår. Men der blev der jo også talt om, at det var på baggrund af Nordisk Fjer. Dengang var det ikke spor stødende, men nu er det lige pludselig blevet stødende.

Netop det, man skal huske, når man ser på dette forslag, er, at man ikke bare kan affærdige det med at sige, at der er sket ændringer. Jo, der er sket nogle ændringer. Der er sket nogle præciseringer, og der er sket nogle stramminger. Godt for det.

Men hvad er det, man har efterlyst fra anklagemyndighedens side? Hvad er det, bagmandspolitiet har sagt, hver eneste gang vi er kommet i en situation som f.eks. med kreditforeningerne? Jo, efter gældende lovgivning er kravet til bevisbyrden så høj, at man skal tages med fingrene direkte nede i klejnekassen; ellers kan man ikke blive straffet. Så er der altså kun tale om overtrædelse af aktieselskabsloven med disse latterlige bødeforelæg, som svarer til det, man kan få efter færdselsloven. Det skaber et sådant misforhold i befolkningens øjne, at enhver må kunne forstå, at det kan vi ikke være bekendt. Det kan vi simpelt hen ikke være bekendt.

Jeg er nødt til at sige, at hvis dette forslag ikke kan medføre noget andet, håber jeg, det medfører, at man i hvert fald ser på problemstillingen, og at industriministeren finder ud af at komme med et andet forslag, som gør de ord til skamme, som fru Lone Dybkjær sagde om, at de små fisk bliver fanget i vores lovapparat, men at de store fisk er så svære at få fat i, at de svømmer frit igennem nettet.

Det er vi nødt til at ændre, og i Fremskridtspartiet er vi meget optaget af at få det ændret, for det, der er sket både i kreditforeningerne og i Nordisk Fjer, og meget af det, der er sket i Hafnia, er simpelt hen en hån mod almindelige mennesker. Ethvert initiativ, som industriministeren måtte finde ud af, der vil ændre disse forhold og gøre fru Lone Dybkjærs ord til skamme, vil vi se på med meget stor velvilje.

I øvrigt håber vi bare, at debatten bliver holdt i gang, for det ville jo være fuldstændig uantageligt, hvis denne skandale, som jo er atypisk både i omfang og i karakter, var endt med, at skyldspørgsmålet slet ikke kom for domstolene, og det ville den jo være endt med, hvis samtlige bestyrelsesmedlemmer havde betalt de bødeforelæg, som statsadvokaten havde fremsendt. I så fald var det kun eventuelle er-

statningssager, der var kommet for domstolene, og det er der ingen dansker der kan forstå. Og da det ikke er danskerne, der er noget i vejen med, må der være noget i vejen med Folketinget.

Og så vil jeg gerne gøre opmærksom på, selv om man måske ikke bliver så populær ved at sige Nordisk Fjer – men nu er der da så mange, der har sagt det – at der er et andet spørgsmål, vi samtidig principielt må se på, og det er den forskel i bødestørrelserne, man giver til medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer og andre bestyrelsesmedlemmer, for vi er nødt til under udvalgsarbejdet at få undersøgt, om det betyder, at medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer har mindre ansvar.

Det materiale, som statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet har fremsendt til Erhvervsudvalget, råber jo også direkte om hjælp. Vi har jo haft mange andre skandaler, som ikke har kunnet føre til domfældelse på grund af bevisets stilling. For ikke at genere nogen skal jeg undlade at nævne en udlejningsorganisation inden for den socialdemokratiske familie, men der er mange andre, og det er en situation og nogle retstilstande, som vi simpelt hen ikke kan være bekendt. Loven må være ens for høj og lav, og det kan i hvert fald ikke være rigtigt, hvis det er sådan, at de små fisk bliver fanget og de store slipper fri.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Det, der bringer mig på talerstolen, er fru Kirsten Jacobsens generalisering på realkreditområdet, som jeg ikke synes skal stå hen som fakta. Fru Kirsten Jacobsen fik det nærmest udtrykt på den måde, at alle de tab, som realkreditte har været udsat for de senere år, er en følge af ulovligheder, og det er jo langtfra tilfældet. Jeg synes, det her lige er nødvendigt at gøre opmærksom på, at de tab, som realkreditte har været udsat for, i helt overvejende grad skyldes udviklingen på boligmarkedet. Det er tab på parcelhuse på grund af den faldende omsætning og de stærkt faldende huspriser, hvorefter der ikke længere har været sikkerhed for de lån, som realkreditte har givet. Det er en almindelig markedsudvikling, og det skyldes ikke, at bestyrelserne ikke har været sig deres ansvar bevidst.

[Sonja Mikkelsen]

Mit ærinde her er ikke at forsvare ulovligheder, men derimod at understrege, at langt hovedparten af de tab, der her er tale om – og det er op mod 90 pct. af de tab, realkreditlen har været udsat for – skyldes udviklingen på boligmarkedet.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg vil ikke bebrejde den socialdemokratiske ordfører, at hun ikke kender realkreditlovens tekst, men jeg vil gerne have lov til at gentage den. I realkreditlovens tekst er det udtrykkeligt anført, at realkreditinstitutter giver lån mod pantsikkerhed i fast ejendom, og at der forud for lånetilbudets fremsættelse og låneudmålingen skal tages højde for ændringer i fremtidige markedsvilkår. Det står i lovteksten, og det har realkreditinstitutterne at indregne i deres låneudmåling.

Men når det er sagt – og det er den generelle bestemmelse – vil jeg gerne have lov at sige, at hvis vi skal tage en debat om, hvorledes realkreditinstitutterne har låneudmålt, skal fru Sonja Mikkelsen og jeg bruge meget mere tid end det, en kort bemærkning tillader, og jeg vil opfordre fru Sonja Mikkelsen til, at vi tager den et andet sted; så skal fru Sonja Mikkelsen nok få svar på det også.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Nu skal dette her jo ikke udvikle sig til en debat om realkreditlen – det er jeg ganske enig med fru Kirsten Jacobsen i – jeg synes blot, det er nødvendigt også herfra at korrigere de usandheder, som fru Kirsten Jacobsens tidligere indlæg indeholdt.

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at der jo ikke var nogen, der tidligere i 1980'erne kunne forudse, at der ville ske de drastiske ændringer på boligmarkedet, heller ikke fru Kirsten Jacobsen, og man kan ikke dadle bestyrelserne, at de ikke i forbindelse med tilsagn om lån i begyndelsen af 1980'erne kunne tage højde for den udvikling, der skete på boligmarkedet i slutningen af 1980'erne.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Hvis den socialdemokratiske ordfører, fru

Sonja Mikkelsen, havde læst revisionsberetningen fra Ernst & Young, ville hun vide, at de altovervejende tab for realkreditinstitutterne daterer sig til efter slutningen af midten af 1980'erne og fremover. Det er en kendsgerning, så de ligger ikke i begyndelsen af 1980'erne. De ligger efter det tidspunkt, hvor dette Folketing, herunder fru Sonja Mikkelsens parti, vedtog kartoffelkur og skattereform. Det var politiske kendsgerninger, som realkreditinstitutterne kendte, som de kunne tage højde for, da de låneudmålte, og hvis virkninger i retning af drastiske fald i markeds- og huspriserne deres egne økonomer oven i købet for 5, 6, 7, 8 år siden havde beskrevet. Det har været skrevet i årsberetningerne i realkreditinstitutternes regnskaber helt tilbage fra midten af 1980'erne, og det står skrevet, hvor tabene stammer fra, i den store revisionsrapport fra Ernst & Young.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Grove):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Anden næstformand (Grove):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Udenrigsudvalget har afgivet:

Betænkning og indstilling vedrørende beretning til Folketinget angående Nordisk Råds virksomhed i 1991-92.

(Beslutningsforslag nr. B 66).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Udvalget vedrørende Dansk Sikkerhedspolitik (12/2 93):

[Anden næstformand]

Udtræder: Hjortnæs (S)
Nyt medl.: Hugo Sørensen (S)

Markedsudvalget (12/2 93):

Udtræder: Hjortnæs (S)
Nyt medl.: Hugo Sørensen (S)
Udtræder: Fogh Rasmussen (V)
Nyt medl.: Eva Kjer Hansen (V)

Skatteudvalget (12/2 93):

Udtræder: Hjortnæs (S)
Nyt medl.: Hugo Sørensen (S)

Europarådet (12/2 93):

Udtræder: Hjortnæs (S)
Ny stedf.: Hugo Sørensen (S)

Det Udenrigspolitiske Nævn (12/2 93):

Udtræder: Hjortnæs (S)
Nyt medl.: Poul Nielson (S)
Udtræder: Poul Nielson (S)
Nyt stedf.: Hugo Sørensen (S)

Retsudvalget (12/2 93):

Udtræder: Addi Andersen (CD)
Nyt medl.: Sonja Albrink (CD)

Udenrigsudvalget (15/2 93):
Ny stedf.: Jimmy Stahr (S)

Markedsudvalget (16/2 93):
Udtræder: Eva Kjer Hansen (V)
Nyt medl.: Fogh Rasmussen (V)

Markedsudvalget (19/2 93):
Udtræder: Tørnæs (V)
Nyt medl.: Eva Kjer Hansen (V)

Forsvarsudvalget (22/2 93):
Udtræder: Svend Aage Jensby (V)
Nyt medl.: Ivar Hansen (V)

Markedsudvalget (22/2 93):
Udtræder: Eva Kjer Hansen (V)
Nyt medl.: Tørnæs (V)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 24. februar 1993, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 16.49
